

Datalabb och datafabrik som nationell resurs

Revisionshistorik

Datum	Ändring
2019-03-28	Kapitel 5:1 Stöd ges under 2019, 2020 och 2021 med upp till totalt 4 miljoner kr i bidrag och projekt.

1 Erbjudandet i korthet

Varje bransch och område behöver ett datalabb som kan utveckla data och hjälpa aktörer att använda data för innovation. Denna satsning är till för er som har mandat och vill vara ert områdes centrala datalabb och se till att data finns och, exempelvis, används för artificiell intelligens (AI).

Idag sker datadriven innovation ofta i anslutning till maskininlärning och annan verksamhet med AI. Exempel på relevanta innovationsaktiviteter innefattar gränssnitt (API) för tillgängliggörande av data i realtid, data som är användbara för AI, specialiserade datafabriker som skapar öppna och syntetiska data, klassificering och annotering av särskilt värdefulla datamängder, verktyg för att dela data, etc.

Vinnova erbjuder företag, myndigheter, institut, universitet och högskolor, offentliga och ideella organisationer samt föreningar att delta i satsningen på datalabb. Sökande ska ha (formellt eller informellt) mandat inom sitt område och ha tillgång till data.

Satsningen är ett komplement till Vinnovas övriga erbjudanden för digital infrastruktur och artificiell intelligens.

Utlysningens syfte är att öka användningen av data och bidra till att miljöer och nätverk utvecklar lärande, beslutsprocesser och praktiska färdigheter kring datadriven innovation. Förväntade resultat är att lösningar för datadriven innovation tas fram. Projekten ska bidra till att datadrivna innovationer används i betydande omfattning och därigenom ger samhälleliga och ekonomiska värden.

Ett bra datalabb kännetecknas bland annat av att det:

- fungerar som en nationell experimentell verkstad inom sitt område
- har en varaktighet som sträcker sig längre än till ett enstaka projekt
- erbjuder gemensamma verktyg och metoder samt tillgängliggör data
- har en utvecklad systematik för att sprida data och resultat på skalbart sätt
- har en ambition att utbyta erfarenheter och lösningar med andra datalabb och miljöer

Stöd ges upp till 4 miljoner kronor på två år. Vinnova finansierar maximalt 50 procent av projektets stödberättigande kostnader.

3 april
Sök senast

24 maj
Beslut

3 juni
Tidigast start

Augusti 2021
Projekt slut

Aktuell information om erbjudandet och länk till vår ansökningstjänst (Intressentportalen) finns på www.vinnova.se.

2 Data som infrastruktur för innovation

I en allt mer digitaliserad värld är tillgång till data centralt för att kunna utveckla tjänster och öka lärandet. För företag och offentliga aktörer är praktiska förutsättningar för att använda data allt viktigare för att utveckla ny kunskap, främja innovation och skapa värden. Denna utveckling kallas datadriven innovation.

Bristande datatillgång är för många områden en avgörande begränsning för utvecklingen, som försvårar eller omöjliggör utveckling av digitala och AI-baserade produkter och processer. Sverige behöver utveckla fler samverkansmiljöer med kritisk massa och avancerad (data-)infrastruktur för utveckling och potential för artificiell intelligens i svenskt näringsliv och samhälle.¹

Den digitala transformeringen bygger på att inhämtning av information, kommunikation och beslut använder digitala verktyg. Innovation är en källa till tillväxt och jobb och kan öka resurseffektivitet, produktivitet, konkurrenskraft och social välfärd. Den har potential att förändra alla delar av ekonomin inklusive lågteknologiska sektorer. Satsningen ska bidra till miljöer och nätverk som utvecklar praktiska färdigheter kring datadriven innovation.

Innovation ställer krav på tillgång till data, inte bara av tillräckligt hög kvalitet och stor omfattning utan också att data finns tillgänglig i rätt tid och i rätt format. Nya innovationer är beroende av utvecklingen och användandet av digitala gränssnitt för data (API). Som metod för att tillgängliggöra och konsumera data är API:er en lösning med många positiva egenskaper. API:er fungerar också som ett sätt att öppna verksamheter så att externa tjänsteleverantörer kan bygga vidare och bidra till ett större och starkare innovationssystem. Exempelvis används API:er för att bankerna ska uppfylla betaltjänstdirektivet (PSD2) med syftet att fler leverantörer kan erbjuda tjänster kring privatekonomi.

Om ett område ska kunna ta del av värdet av AI och maskininlärning krävs att det finns data som gör det möjligt att utveckla tillämpningar. Det kan krävas särskilda insatser för att se till att data är av sådan kvalitet och omfattning att tekniker inom exempelvis maskininlärning är möjliga att använda. En datafabrik kan fokusera på att skapa öppna/syntetiska data, på klassificering och annotering av särskilt värdefulla datamängder, eller på att ta fram verktyg för att dela data.

Regulatorisk utveckling av spelregler för data och datatillgång kommer att vara av avgörande betydelse för utvecklingen. Spelregler måste balansera fundamentala behov av integritetsskydd, etik, tillit och samhällsskydd med sådan datatillgång.

Satsningen är ett komplement till Vinnovas övriga erbjudanden för digital infrastruktur och artificiell intelligens.

¹ <https://www.vinnova.se/publikationer/artificiell-intelligens-i-svenskt-naringsliv-och-samhalle/>

3 Vad vi vill åstadkomma med finansieringen

Satsningen ska möjliggöra för fler aktörer att medverka i processer där data används i existerande eller nya tjänster. Centrala förutsättningar är **verktyg och tekniker** för hur data kan tillämpas i verkliga situationer samt att miljön förmedlar **kompetens och systematik** att tillgängliggöra data.

Utlysningen ger stöd för miljöer för samverkan mellan akademi, innovatörer/entreprenörer/leverantörer och kunder/användare med intresse för datadriven innovation. I labbmiljön ska företag och andra aktörer ges möjlighet att pröva lösningar på ett strukturerat sätt.

Denna utlysning fokuserar på själva värdeskapandet med hjälp av data.

De förväntade kortsiktiga resultaten är att lösningar för datadriven innovation utvecklas och används i betydande omfattning. Hit hör kunskap och färdigheter om hur man designar och använder gränssnitt (för publicering och konsumtion av data) för att främja innovation inom och utanför den egna organisationen. Önskade resultat från miljöerna är betydande antal nya aktörer som aktivt använder data i sina innovationer och där labbmiljön ger tekniskt stöd för tillgängliggörande och återanvändning av data.

Eftersökta långsiktiga effekter är labbmiljöer som attraherar många aktörer, och att kunskap om arbetssätt och verktyg sprids och används för innovationer. En labbmiljö ska fungera som en nationell och öppen resurs inom sitt område. Man ska ha en ambition att utbyta erfarenheter och lösningar med andra datalabb och miljöer, exempelvis AI Innovation of Sweden.

Vinnova har i uppdrag att främja hållbar tillväxt genom att förbättra förutsättningarna för innovation. Förbättrade förutsättningar för innovation stärker kapaciteten att nå målen för hållbar utveckling i Agenda 2030. Genom våra insatser bidrar vi till det globala åtagandet att nå målen.

4 Vem riktar vi oss till?

Vinnova inbjuder universitet och högskolor, institut, företag, offentliga och ideella organisationer samt föreningar att skicka in ansökan. Utlysningen ger möjlighet att fungera som en nationell miljö kring innovation för en bransch eller område.

Jämställdhet är en förutsättning för hållbar tillväxt och återfinns i Agenda 2030, som ett mål i sig men även som ett perspektiv som skall genomsyra arbetet med alla mål. Utlysningen ska därför bidra till en jämställd samhällsutveckling.

4.1 Tematiska områden

Det är ett krav att labben är tematiska, dvs har en inriktning på data, verktyg och kunskap inom sitt utvalda område. Förutsättningarna att använda data för innovation är som regel specifika per område även om generella aspekter också

finns. Det rör exempelvis vilka slags data som finns tillgängliga, tekniska format, samt villkor för hur data kan tillgängliggöras och användas.

Varje bransch och område behöver ett datalabb som kan utveckla data och hjälpa aktörer att använda data för innovation. Exempel på relevanta områden är livsmedel, språk- och text, finans, bibliotek och arkiv.

Ett fokus på tematiska labb ger möjlighet att samla aktörer och utveckla områdesrelevanta lösningar. En stark miljö kan ta sig an problem som enskilda aktörer inte förmår, av ekonomiska eller tekniska skäl. Standardisering och gemensamma ramverk innebär att aktörerna i högre grad kan fokusera på arbetet med innovationer.

4.2 Vad som inte omfattas

Vinnova kommer inte att finansiera initiativ som:

- har en låg mognadsgrad, exempelvis saknar tillgång till tillräcklig mängd data för att kunna genomföra tester inom en relativt snar framtid.
- riskerar att öka negativa skillnader mellan olika grupper, såsom kön
- saknar en analys och plan för hur etiska aspekter ska hanteras
- leds av en aktör som inte bedöms förmåga och mandat att samla ett område och verka som en nationellt labb

5 Finansiering

5.1 Hur stort bidrag kan vi ge?

Stöd ges under 2019, 2020 och 2021 med upp till totalt 4 miljoner kr i bidrag och projekt. Vinnova finansierar upp till 50 procent av projektets stödberättigande kostnader. Utlysningens totala budget är 20 miljoner kronor.

5.2 Stödberättigande kostnader

Bidrag till organisationer som bedriver ekonomisk verksamhet begränsas av regler om statligt stöd.² Reglerna styr bland annat vilka typer av kostnader och hur stor del av dem som får täckas genom bidrag.

6 Bedömning av ansökan

6.1 Formella krav

Vi kommer endast bedöma ansökningar som uppfyller följande krav:

- Ansökan ska ligga inom mål och syftet för utlysningen.
- Ansökan ska utformas enligt anvisningarna i avsnitt 8.

² <https://www.vinnova.se/sok-finansiering/regler-for-finansiering/statligt-stod/>

- Ansökan rör en tematisk labbmiljö som sträcker sig längre än till ett enstaka projekt.
- Samtliga projektparter är juridiska personer.
- Ansökan är skriven på engelska eller svenska.

6.2 Hur bedömer vi?

Ansökningar bedöms av särskilt förordnade bedömare och Vinnova. Företrädare ges till miljöer som tydligt har eller strävar efter en jämn könsfördelning. Vinnova eftersträvar en jämn fördelning av antalet beviljade datalabb med avseende på aktörer och branscher.

6.3 Vad bedömer vi?

Ansökningarna kommer att bedömas utifrån nedanstående kriterier.

6.3.1 Potential

- En miljö som inom valt tematiskt område stärker datadriven innovation.
- Ökad tillgång på kompetens om användning av data i innovationer.
- Förmåga att sprida resultat och göra skillnad för ett stort antal aktörer.
- Etablera en varaktig samverkan mellan offentliga och privata ägare av data, forskare och företag.
- Möjligheterna att driva på utvecklingen och användandet av AI inom valt tematiskt område.

6.3.2 Genomförbarhet

- Förmåga och trovärdighet när det gäller genomförandet av projektet.
- Dokumenterat engagemang hos projektets parter, exempelvis i form av egen finansiering, koppling till strategiska planer eller formell avsiktsförklaring (*Letter of Intent*).
- Labbmiljöns förutsättningar, planer, organisation och processer för att öka mängden datadrivna innovationer.
- Hur väl jämställdhets- och mångfaldsaspekter integrerats i projektplanen, särskild med fokus på labbmiljöns tematiska verksamhetsområde, samt analys och plan för hur etiska aspekter ska hanteras.

6.3.3 Aktörer

- Koordinator ska ha (formellt eller informellt) mandat inom sin bransch med tillgång till data.
- Sammansättning av parter med erfarenhet och relevant kompetens för nyttiggörande och värdeskapande kring data.
- Hur relevant projektets nätverk är samt dess förutsättningar och legitimitet för en framtida livskraftig labbmiljö.
- Tillgång till attraktiv kompetens och miljö som gör det troligt att man kan agera som en central resurs och mötesplats.

- Hur väl teamet är sammansatt med avseende på könsfördelning samt fördelning av makt och inflytande mellan kvinnor och män.

7 Beslut och villkor

7.1 Om våra beslut

Hur mycket varje part i projektet beviljas i bidrag framgår av beslutet. Stödgrunden framgår av beslutet och styr även vilka kostnader som är stödberättigande.

Bidrag till parter vars aktiviteter i projektet inte utgör ekonomisk verksamhet kommer inte omfattas av statsstödsreglerna. Tänk på att om ni bedriver både ekonomisk³ och icke-ekonomisk verksamhet måste ni klart skilja de två typerna av verksamheter och kostnader, finansiering och intäkter åt. Annars kan bidraget vara olagligt statsstöd.

Bidrag kan beviljas med stöd av 9 § förordning (2015:208) om statligt stöd till forskning och utveckling samt innovation, dvs. som stöd till forsknings- och utvecklingsprojekt enligt artikel 25 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.⁴

Bidrag kan också beviljas med stöd av 2 § andra punkten förordning (2015:208) om statligt stöd till forskning och utveckling samt innovation, dvs. som stöd av mindre betydelse (de minimis-stöd, försumbart stöd) enligt förordning (EU) nr 1407/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse.⁵ Innan ni beviljas bidrag måste ni lämna in ett intyg om försumbart stöd.⁶

Vårt beslut om att bevilja eller avslå en ansökan kan inte överklagas.

7.2 Villkor för beviljade bidrag

För beviljade bidrag gäller våra allmänna villkor för bidrag.⁷ Villkoren innehåller bland annat regler om projektavtal, förutsättningar för utbetalning, uppföljning, rapportering och nyttiggörande av resultat.

³ Ekonomisk verksamhet i de EU-rättsliga statsstödsreglerna är verksamhet som går ut på att erbjuda varor eller tjänster på en marknad. Det spelar ingen roll vilken typ av bolag eller annan typ av organisation det handlar om. Även offentlig verksamhet och föreningar kan bedriva ekonomisk verksamhet, liksom privatpersoner som bedriver näringsverksamhet. Inte heller är det avgörande om verksamheten bedrivs i vinstsyfte eller ej.

⁴ <https://www.vinnova.se/globalassets/dokument/gbergruppundantagsforordning.pdf>

⁵ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/de_minimis_regulation_sv.pdf

⁶ <https://www.vinnova.se/sok-finansiering/regler-for-finansiering/statligt-stod/>

⁷ Aktuella villkor hittar du på vår webbplats, tillsammans med hjälp för att förstå och uppfylla villkoren: <https://www.vinnova.se/sok-finansiering/regler-for-finansiering/allmanna-villkor/>

Kompletterande särskilda villkor kan beslutas för enskilda projekt.

Om ni inte följer våra villkor kan ni bli återbetalningsskyldiga. Det gäller också om ni beviljats bidrag felaktigt eller med för högt belopp.

8 Så här ansöker ni

För att söka bidrag fyller ni i ett webbaserat formulär i vår ansökningstjänst (Intressentportalen). Där laddar ni även upp följande bilagor. Använd mallar som finns på utlysningssidan på Vinnovas webbplats.

- Projektbeskrivning, på max 10 A4-sidor med 12 punkters text.
- Meritförteckning (CV), på maximalt 5 A4-sidor för hela projektet.
- Eventuella avsiktsförklaringar (Letter of Intent) från en eller flera parter, för att visa deras engagemang och förankring i projektet.
- Ifylld blankett för försumbart stöd i de fall där detta är relevant.

Endast dessa bilagor beaktas vid ansökan. Bilagorna ska vara i PDF-format.

När ansökningstiden har gått ut kan komplettering av ansökan endast ske på begäran från oss.